

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii
e in
Strat'a tragatoriului [Lă-
văzutoza], Nr. 5.Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decat numai de la coresponden-
tinti regulari ai „Federatiunii.”
Articoli trimisi si nepublicati se
voru arde.

K D'in cau'sa serbatorii catoliciloru nume-
rului prossimu alu diuariului nostru va aparé numai
joi'a venitoria.
Redactiunea.

Invitare de prenumeratiune

la diuariul politicu

,,FEDERATIUNEA“
pre Cursulu Annului MDCCCLXXII.

Incependum cu 1 ianuariu 1872 st. v. cursulu
al cincilea alu diuariului nostru, rogamu pre-
doritorii de a avé acestu diuariu, sè binevoiesca
a grabi cu prenumeratiunile pana la acestu terminu.

Condițiunile remanu cele vechie. Diuariulu va
urmá, că si pana acum'a, a esé de trei ori in
septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, totu de-un'a demanet'a. Pretinu de
pnumeratiune e:

Pre trei lune	3 fl. v. a.
6	6 . . . . .
annulu intregu	12 . . . . .

Pentru Roman'a si tierele straine:

Pre trei lune	8 lei n. = 8 franci
6	16 . . . . . = 16 . . . . .
annulu intregu 30	= 30 . . . . .

Invenitoriloru satesci, adeverindu lips'a medioceloru, se va dà, si pre venitotiu, cu pretinu scadiutu, adeca pre 3 lune 2 fl. v. a. pre 6 lune 4 fl. v. a., pre annulu intregu 8 fl.

Acei DD. abonati, cari sunt in restantia cu
pretinu de prenumeratiune, sunt rogati a-si refui
socotelele pana la terminulu de mai susu, pentru
ca sum'a restantelor e forte considerabila si prin
urmare Administratiunea diuariului forte ingreunata.

Totu-una-data rogamu pre DD. abonatii nos-
tri sè seria legibilu numele, locuinta si post'a ultima,
er' cei ce posiedu adresse tiparite sè bine-
voiesca a allaturá in epistolele de prenumeratiune,
séu a lipf pre cuponele asemnatelor postale cete
una adresa tiparita.

Redactiunea.

Scire electr. partic. a „Feder.“

Data in Zelau in 29. dec. la 6 ore 10 min. d. m.
Sosita in Pest'a . . . . . 9 . . . . . sér'a
      , la Red. . . . . noptea la 11 ore.

**In comitetulu comitatensu a comi-
tatului Solnociu-de-midilocu opuse-
tiunea magiara si romana cu maiori-
tate absoluta, in urm'a pressiunii par-
titei guverniale si a comitelui supre-
mu, protestandu se retrassera de la
votisare si alegere, carea d'in 199
membru verificati se continua numai
cu 61 de membri.**

Pest'a, 18/30. dec., 1871.

Ambele camere alle Senatului imp. de Vien'a se deschisera formal minte in 27. dec. a. c. Salutati militaresce, stropiti cu apa sancta si binecuvantati preutesces, boerii si deputatii se adunara in casele loru respective pentru a face promisiunea solenna (unu felu de juramentu) si pentru a fi invitati pre alta dì sè asculte discursu tronulai, ce s'a tenu tu in castellulu imp. si de la care se computa deschiderea sessiunii. Tote acestea formalitati se intemplara. La solemnitatea deschiderii au contribuit si presenti'a Imperatresei Elisavet'a, care dupa multi anni acum a dou'a

ora onorà acestu parlamentu cu presenti'a sa. Totu se fecera dara pentru a immari insemetnataza dillei si a noului cabinetu, dar' formalitatatile, cátu de solenne ar' fi elle, nu dau vietia acolo unde aceea lipsesce, si inca de multu. Membrii opposi-
tiunii se infacijsara in numeru destullu de mare, dara acésta nu insemnă, că oppositiunea ar' fi capitolatu d'innaintea ministeriului si s'ar fi suppusu politicei lui. Prin infacijsarea fractiunilor singu-
lari alle oppositiunii nu s'a cascigatu nimica alta, decat pentru unii ore care pauza, éra pentru altii occasiune mai buna.

Cuventul de tronu au fostu adese ori interuptu de applause. Momintele principali alle lui sunt: desfacerea senatului imp. de dietele provinciali (prin alegerile directe) imbutatfrea lefelor deregatorilor subalterni si alle clerului infer. (acésta d'in urma striga tare in Transilvania dara nimene nu o asculta) si infinitarea curtieri judecatoresci de administratiune. Cestiunea galiciana inca fu attinsa, enunciandu-se dorint'a d'a o vedé deslegata pre calle constitutiunale. Celle mai viue applause intempiara anuntarea de independentia a senatului imp. si voint'a re-
soluta a regimului d'a procurá respectu legilor.

La promisiunile cuventului de tronu si la entusiasmul fideliloru constituutuii trebuie sè observánu, că regale domnesce dar' nu guvernédia. Nu monarculu este celu ce vorbesce si este pusu in actiune chiaru si in celle mai solenre acte, cari ceremonialu sistemului le obtrude coronei, si cabinetulu care suffla, porta singuru tota responsabilitatea si critic'a toturoru enunciatiunilor politice. Numai astfelu pota remané autoritatea suverana neatinsa de passiunile politice, numai astfelu chiaru si in celle mai precipita'e schimbári de sistemuri coron'a remane intacta de osebitile coloriture a partitelor, nepotendu fi unei a inimici a seu altei a servitoria protectrice. Numai asiè si nu alcum pota considera noi aceste enunciatiuni politice, cari ni-se representa prin essagerat'a schimbare a sceneriei in cursu de pucine septemane, cátu numai prin aceste extremitati cestiunea de durabilitate, de seriositate si de internulu adeveru alu acestei transsubstantiuni pota fi bine pri-
ceputa. Vai tfe Austria! unde poporele dupa atate jocuri politice si mai alesu in urm'a escamotagiu dualisticu si-a perdutu credint'a. Falsitatea faradelegii dualistice mana cu repede cursu barc'a statului spre a isbi de a dreptulu in Scilla si a se frange in partecele, seu a se cufundá in adancul Charibdei.

Bugetulu Cislaitaniei pre an. 1872 s'a publicatu, erogatiunile statului, celle ordinarie, facu: 303,104,148, celle straordinarie: 56,276,785. Sum'a: 359,380,933 fl. Perceptiunile ord. 294,844,988 straord. 14,754,871 Sum'a: 308,599,859. fl. Dupa acesta espunere Deficitulu face frumos'a sumulitia de 50,781,074 fl. v. a. Daru de annulu nou popo-
relor Cislaitaniei.

Faimle respondite prin diuariulu magiaru „Reforma“ despre impaciunea Croatiloru cu Magiarii, favorable acestoru-a seu ambelor parti, se paru a nu avé neci unu temeu, celu pucinu altu diuariu magiaru „Pesti Naplo“ dices că invoirea cu Croati va succede cu anevoia, asié stau lucrurile asta-di, de ora ce Croati facu pre-
tensiuni de dupa cari Ungarl'a ar' avé sè porte numai sarcinele, pre candu Croati'a ar' fi unita cu Ungari'a nu mai prin legaturele cellei mai pure uniuni personali. Spera inse că in cursulu nego-
tiatiunilor se voru face concessiuni d'in partea Croatiei, dupa ce ministeriulu ung. d'in parte-i este gat'a a face tote concessiunile possibile. Re-
sultatulu negotiatunilor Croate-Unguresci va fi de mare insemetnate, d'in asta causa trebuie sè urmarim cu osebita atentiu tote fazele negotiatiunilor insirute, nu la Pest'a, ci la Vienn'a, intre coriferii partitei nationali croatice si intre ministrul pres. allu Ungariei, Lonyai.

D'in România inregistrámu că s'a votatu nou'a lege despre organizația besericiei rom. adoptata si de senat, apoi monopolulu tutunului (dohanu), care se va dà in arind'a pre 15 anni.

Pretinu de Pnumeratiune:
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. . . . .
Pre siese lune . . . . . 6 . . . . .
Pre annulu intregu . . . . . 12 . . . . .

Pentru Roman'a:
pre. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 16 " = 16 " "
" 3 — 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:
10 or. de linia, si 30 or. tacs'a tim-
brae pentru fisece-care publica-
tione separate. In locul deschis
20 or. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

FEDERATIUNEA

Diurnal politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esì Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Officialii arindatoriului, dupa lege, numai chrestini si romani potu sè fia, dara arindatoriulu insu-si? despre confessiunea si natiunalitatea acestui-a tace legea, care se pare a fi astfelu creata, numai pentru ca sè se pota elude, precum assemene lucruri de multu se practisedia in Romania libera spre marea stricare a intereselor terrei. — La ordinea dillei stau proiectele de legi pentru esarindarea salinelor si a vamelor, se crede că voru fi pri-
mite. Ascep'tamu cu incordare a cunoște sortea convintiunii Bleichröderiane, seu mai bine a României in cestiunea cälliloru ferrate, ce trebue sè se deslege in scurtu timpu.

Ponteficele au preconisatu in 27. dec. a. c. mai multi eppi italienesci si cu asta occasiune n'a tienutu allocutiune, cu tote că eminentiele cardinalice era de facia in numeru plenariu. La cu-
ventarea cardinalului Patrizi (de 82 anni) Piul IX respunse scurtu, dara cu sperantie in venitoriu.

D. Thiers maimutiesce pre ex-imperatorulu conservandu datin'a de a tiené solemna privire in diu'a de annulu nou, inse blandeti'a porumbului o impreuna cu intelleptiunea sierpelui, că-ci mai niente de a desvoltá pomp'a unui capu faptecu allu statului, va aduce omagiele selle suveranita-
tii natiunit; adeca Presedintele Republicei insu-
citu de ministrii sei in processiune serbatoresca se va duce a salutá pre presedintele Adunarii nati-
unale, in carea este concentrata (cellu pucinu mo-
mentanu) demnitatea si plinetea potestatii nati-
unii francese, apoi de acolo conductul se va duce in palatiulu Elisieu, unde capulu poterii esecutive va primi pre solii poterilor straine. Ceremoniele imperatilor placu Dului Thiers; inca va ajunge daca nu a fi alesu, celu pucinu a fi porectat, precum se dice că ar' dorì dsa, nu de imperatru, ci numai de rege cu epitetulu „Adolfu Securulu.“

**Protestulu deputatiloru opositionali
d'in Bucovin'a.**

In siedint'a de la 20 decembrie a dietei bucovinene, deputatii federalisti au presentat unu protestu, prin care dechiaru, că nu voru participa la desbaterile dietei actuale, si că nice conclusele ei, medilocite seu nemedilocite, nu le recunoscu de legale si valide. In acestu protestu se dice:

„Cu ocaziunea noveloru alegeri, ordonate prin patent'a de la 25 novembre 1871, nu numai că drepturile mari majoritati a poporatunii tieri si au violatu in modulu celu mai flagrantu, ci libertatea alegeriloru s'a influintat si restrinsu, spre batjocur'a legii, chiaru prin abusarea de puse-
tiunea oficiale d'in partea a celoru-a, cari sunt cbiamati a respecta si sustine demnitatea legii, si asfelu s'a esoperatu unu resultatu, in care nici-decatu nu se concentreaza repre-
sentatiunea legale a tieri.“ — Dupa acesta protestulu insira mai multe fapte illegale si abusuri comise de organele guvernului si apoi inchiaia in modulu urmatoriu:

„Ne retinemus a insirá mai multe alte fapte de vio-
lentia, de ora-ce credemu, că prin acésta amu dovedit de ajunsu adeverulu sentintei enunciate mai susu, si asiè nu vomu si nevoiti a ne demitte la esaminarea singuraticelor acte de alegere. Numai la una objectiune, ce s'ar poté face, trebuie sè prevenim d'in capulu locului, si acésta este, că insa-si legalativ'a este chiamata, d'a decide a supr'a validi-
tati alegeriloru. Acestu midilociu legalu, d'a anulá alegeri si mandate nelegale, se baseza pre presupusiunea, că illegalitatea formeza exceptiunea, că-ci in casulu contrariu nra representatiune nu s'ar nullificá insa-si pre sine. Daca ne-amu abate de la acésta presupusiune, atunci prin majoritatea mandatelor nelegale illegalitatea ar' deveni lege si nedreptatea base a dreptului. Atunci fia care guvern ar' fi sigurn, că cea mai arbitrară procedere a sa ar' re-
mané nepedepisita, indata ce i-ar succede a-si cascigá majoritate in legalitativa. Principiu supremu, pre care se ba-
seaza institutiunile constitutionale ale unui statu, conditiunea neaperata pentru existint'a si desvoltarea continua si pentru efectul folositoriu alu acestorui iustitutiuni este respectul inaintea legii. Violarea acestui principiu si desconsiderarea acestei conditiuni neaperate pentru ori-ce forma de statu liberu a produs in toti tempii si in tote locurile cele mai desavantajiose efecte pentru ordinea sociale, si chiaru cele mai mari pericile pentru statu. Noi totu-de-un'a, de candu

poporatiunea Bucovinei e chiamata a collucră la legalatiunea monarciei și a tierei, amu statu pre terenulu legalu implinindu-ni detorintiele cu conscientiositate, si, fiendu strinsu la acestu terenu, totu-de-un'a ne-amu intrepusu cu creditintia si convingere pentru interesele tierei si ale monarciei. Si acum'a amu fostu ga'ta a urmă vocei imperatului si a domnului nostru cu loialitatea ce d'in vechime i-o pastrăm, dar' ni s'a detrasu terenulu legalu. Avendu in vedere aceste considerante, si consecii de detorint'a nostra santa, d'a aperă drepturile neprescriptibile ale loialei poporatiuni a Bucovinei, cu tote midilocele legale ce ni stau spre dispusetiune si d'a protestă resoluta contr'a violintieci ce s'a practicatu a supr'a acestei tiere: noi nici-o data nu vomu contribui prin participarea nostra la desbaterile adunării intrunite in 18 decembrie a. c., că acestu actu de violintia sè se timbreze cu timbrul legalitatii, ci prin acést'a dechiarāmu, că tote conclusele midiloci séu nemidiloci ale acestei adunări sunt nevalide si nulle."

*De sub polele muntilor apuseni,
8. dec. v. 1871.*

Cine a urmarit cu cătu de putiena atentinne procedur'a ungarilor pre terenulu politicu, a potutu observá, că ori cătu se fi fostu de inversiunate partitele loru un'a contr'a altei-a, candu a fostu vorb'a, ori in diuariele romane, ori in adunări de corporatiuni (dieta, comitete comitatense) de alu meu si alu teu, va sè dica: candu Romanii si-au radicalu vocea cu pretensiuni — fia fostu ele celea mai modeste si drepte — töte partidele, că frati de unu sange, conduse de unu semtiu, delaturandu-si interesele particulari in favoarea celor principali, se unescu in cugetu si sentiri, spre a combate cu tote argumintele, chiaru si cu cele mai mar-siave, pretensiunile Romanilor, justificate cu cele mai tari arguminte, recunoscute de tota lumea civilisata.

O procedura acést'a, carea asi dorì a o vedé imitata si de Romani!

In tote causele de interesu comunu, principiele se clifica si desvolta prin diurnalistica.

Daca cautāmu la diurnalistic'a nostra, aflāmu, că Romanii cari pâna eri alalta-eri au fostu pre terenulu politiciu-nationalu solidari, dela unu tempu incocé si cu deosebire dela infratirea d'in Brasovu s'au desbinat in partide, unii fiindu de creditintia, că salvarea natunii se pote ajunge prin activitate altii priu passivitate. Disputele cu privire la acestea teme au ajunsu pâna la inversiunari, materia la acestea dispute au mai datu partideloru si infintiarea comitetului ad hoc d'in Sibiuu, si fiesce-care partida judecanu competint'a si lucrările acestui comitetu dupa principiele sale activiste ori passiviste.

Dupa cum se vede, scopulu principalu alu acestui comitetu a fostu a pipai pulsulu Romanilor, că incătu sunt ei inca solidari pre terenulu politicu-nationalu, spre care scopu se vedu a fi tîntite chiaru si cele 6 intrebări indreptate cătu 120 barbatii ai nostri.

Potutu-si-a ore ajunge comitetulu scopulu pre asta ca? eu dubitediu, pentru că abstragundu că d'entre cei 120 intrebări nu au respunsu numai 21, — si chiaru sè fi respunsu toti căti fure intrebări, totu nu se potea pipai pulsulu natuinei in genere séu alu intelegrintei in specie, d'in causa că respunsurile loru se poteau considera numai

că pareri individuale, ci scopulu se potea ajunge numai atunci, daca respectivilor intrebări li se punea de detorinta morală, că fiesce-carele sè se intielega cu intelegrint'a d'in giuru-i si apoi la intrebările, cari fusera indreptate cătra ei, toti sè fi datu respunsuri colective. Dupa parerea mea ast'a ar' fi fostu calea cea mai sigura pentru că sè se pote primi respunsuri era sigure; pentru că 120 de persone, chiaru si daca erau tote de o parere, inca nu potu impune cu parerile loru natunii cu unu numeru atat de frumosu de intelegrinti, cari in acésta cauza fusera in cea mai mare parte ignorati cu totul de cătra cei 120 intrebări.

Né, pre cari dnii cei intrebăti ne tienu dora nevrednici de a se mai consultă si cu noi in lucruri politice, ni place solidaritatea si disciplin'a nationala, dar' nici decătu nu ne potemu invoi la tutoratulu cătoru-va, d'in care causa dicemus Veto la ori ce directiune si-ar fi luat in politica comitetului ad hoc dupa respunsurile celoru 120 intrebări, chiaru si daca acei-a aru fi respunsu cu totii.

Nu incap neci una indoieia, că miscamentulu, care se vede de unu tempu incocé intre omenii nostri, l'a causat apropierea alegerilor diitali.

Cum că romanii fi-voru solidari la alegerile venitorie pre terenulu passivitatii, că la cele trecute, e o problema care inca nu se pote resolve; ce e dreptu, ungrui, judecandu d'in tienut'a unor diuarie romane („Telegr. R." si „Patri'a") au forte mare sperantia, că solidaritatea romanilor va fi stricata pre timpulu alegerilor venitorie, si că ei (romanii) mai ajutati si de coruptiunile magiarilor, cu ocaziunea alegerilor venitorie se voru impartiti in activisti si passivisti, — va se dica voru veni intr'o confusiune, d'in care anevoie se voru poté descurca.

Acum e vorb'a: că ore romanii, candu e vorb'a de existint'a loru nationala, care numai prin solidaritate si disciplina se pote ajunge, urmă-vora Ungurilor, că delaturandu partidele interesele particulari in favoarea celoru principali, se pasiesca toti solidari pre unu terenu, că sè nu aduca natuinei in confusiune? — acést'a inca e o problema, care nu se pote deslegă.

„Tempora mutantur et nos mutamur . . . . De la conferint'a d'in Mercuria, in urma carei-a Romanii la alegerile trecute au pasit'u solidari pre terenulu passivitatii, au trecutu aproape 3 ani, — tempu scurtu, dar' destulu pentru că omenii sè-si schimbe principiele, si pentru că guvernul in specie, si magiarii in genere — caroru-a nici decătu nu li vine bine la socotela solidaritatea romanilor pre ori-ce terenu, si cu deosebire pre terenulu passivitatii in politica, sè-si cascige omeni, sè-si fundeze si sustienea diuarie („Patri'a), si sè afle căte mediuloc tote pentru de a-i desbină si a-i poté abate de la passivitate la activitate, de-si ei sciu bine, că apesetori'a lege electorală li inchide tote căile de a poté desvoltă ori-ce activitate pre terenulu politicu, punendu romanilor barichade de a-si poté tramite reprezentanti in dieta, ori chiaru si in comitetulu comitatensu, unde intru adeveru ar' fi terenulu activitatii.

Comitetulu ad hoc d'in Sibiuu, manecandu d'in imprejurarea, că d'entre cei 120 intrebări la cele 6 puncte nu au respunsu numai 21, a conchis, că romanii nu dorescu a fi adunati nici in conferintia, nici in congresu, va sè dica: nu li trebue nici o intielegere, cea ce ar insemnă, că romanii aru dorii a orbecă pria intunerecu la alegerile venitorie,

lasandu-se a fi sedusi de omenii unei-a ori ai altei-a partide, ba chiaru si de coruptiunile usitate ale magiarilor.

Se vorbesce, că in contr'a unei adunări — cu ori ce nume s'aru numi aceea — d'entre membrii comitetului ad hoc ar' fi fostu passivistii.

Subscrisulu trebuie să me dechiaru d'in capulu locului, că sum de principiulu passivitatii, si voi fi de acelu principiu pâna atunci, pâna candu activistii nu mi-voru areta si descoperi, că unde e terenulu acelu-a, la care ne totu indemna Dloru a-lu ocupă? Fără indoieila me voru indreptă la diet'a d'in Pest'a si la comitetele cottense. Ei bine! dara să punem că romanii aru avé cea mai mare aplicare a se duce la diet'a d'in Pest'a, dara pre ce cale aru socotii Dloru a poté ajunge Romanii in acea dieta? dora dupa apesetori'a lege electorală d'in 1848? care, abstragandu de la alte ne-dreptati ce le committu comisiunile conscriotorie pre timpulu conscriotorilor, inscriindu in liste ale alegatorilor pre totu Magiarulu trusu impinsu că nobilu, chiaru si in casu candu nimenea nu i cunosc originea, — care, dico, pâna candu nobililor, fia acei-a proletari, ba chiaru in calitate de servitori, fără de nici o restrangere li da dreptu, a se folosi de dreptulu celu mai maretiu alu unui civu pre terenulu politicu, pre nenobili i restringe la unu censu, dupa valorea banilor de acum, de 8 fl. 40 cr. Totu in aceste impregiurări ne aflâmu si cu privire la comitetele comitatense, de unde forte tare me miru de indemnările necontentite la activitate pre terenulu politicu d'in partea activistilor, candu domnialor bine sciu, că acelu terenu, fiindu baricadatul priu legea electorală, chiaru vrendu a-lu ocupă, inca ni-ar fi cu nepotintia. Ori socotescu domnii activisti, ca unu millionu si diumatate de romani transilvaneni cu o reprezentatiune de 4—5 individi, cari dora li-ar succede a-i trece preste baricade la terenulu, pre care domnialor ne indemna a-lu ocupă, aru poté intorce cursulu lucrurilor in Pest'a? — Acést'a nici altii, dara nici activistii nu o potu crede; ba eu sum de creditintia, că o reprezentatiune miserabile că aceea, si numai de batjocura in proportiune cu numerulu celu mare alu romanilor, mai multu ar strici, decătu ar ajută causei noastre nationale, de unde trebuie să obsevediu, că pâna la alte impregiurări mai favorabile terenulu nostru de activitate remane restrinsu pre langa diurnalistic'a nostra.

M'am dechiarat mai susu de passivistu, dara trebuie să obsevediu, că daca intru adeveru passivistii aru fi contr'a unei adunări, conferintia, congressu, séu ori-ce nume i vomu dă, atunci eu facu exceptiune de la amicii mei de principie, pentru că eu credu, că d'in confassiunea in care ne aflâmu, si in care si mai tare potemu intră, numai contielegerea ne pote scapă, efectuiesca-se apoi acea contielegere prin una conferintia, séu congressu, totu un'a ministe, numai să fia efusul poporului, pentru că cu unu congressu adunatul d'in porunca, compusu d'in membri denumiti de guvern, ori chiaru si de capii besericeloru nostre, cu presiedinti denumiti si in unu locu dictatul de guveruu, cu unu asemenea congressu nici eu nu m'asim invoi; o adunare că acést'a nici decătu nu ar' poté interpretă opiniunea publică a romanilor, si tote otaririle ei nu s'aru poté consideră, decătu de nisce otariri private ale aceloror-a, cari le-au adus; numai unu congressu, daca voim sè-lu numim asi, compusu d'in membri alesi liberi,

dupa spusele betranilor, pre acestu locu, inca inainte de fundarea satului distrus, ar' fi fostu unu schitu de calugari.

P la s'a B e r h o m e t e. — D e r s c' a. — Pre comun'a Dersc'a, la resaritul de satu, se vede una si l e s c e , pre care in vechime a fostu unu satu cu acelu-a si nume; totu acolo se afla unu locu de altariu, cunoscutu prin done petro rotunde, late de patru palme (1 m. 11) si grose de una palma (0 m. 27) cari stau culcate.

V l a d e n i i. — Spre apusu de Dersc'a, pre pôla colniciei despre Molnitia, este catunul Vladenii, unde si acolo, spre resaritul si media-di de beserică, se afla un a s i l i s c e că de patru-dieci falci (572.000 m. □), dupa spusele betranilor, intr'acellu locu a fostu unu satu mare, unde se cunosc si acum ruine de case si gropi de pivnitie.

B a l i n e s c i i. — Comun'a Zamost'a se afla la impreunarea Siretului cu Molnit'a; in catunulu Balinesci, care face parte d'intr'acesta comuna, spre nordu si pre malul delurosu alu Siretului, se afla una beserică demna de atentiu, sub patronagiul St. Ierarhu Nicolae, ea e zidita de logofetul Ionu Teutu, pre la anii 7007, de la facerea lumii, decembrie 6 dille (1498), dupa cum se constata d'intr'una inscriptiune sapata pre una tabla de petra, ce stă asiedata in zidulu d'a drépt'a beserică, la media-di, intr'una inaltime de 1 stangenu si diumetate (3 m. 35); acésta inscriptiune este in limb'a slavona si memoréza despre Stefanu Voda, fiul lui Bogdanu Voda; beserică este de forma lunguretia, cu absidile séu fundurile poligonale; temelia e cladita cu doue ronduri de petre cioplite: in susu, trupulu besericiei e facutu cu caramida mare solida, in se unghiurile sunt si elle incheiate cu petra cioplita, precum este si breul de sub stresina in jurulu besericiei; tocurile de la usie si ferestre sunt si ele de petra cioplita cu nervure séu ciubuce; ele se incovoe susu in arcuri. Bolt'a cen-

trala a besericiei, care este sustinuta pre arcuri de pétra, e asta-di in parte deremata, fiindu acoperementulu cu totul spartu, astu-felul in cătu ap'a ploilor strabate in laturi. Tencuél'a a disparutu mai pretotindeni, pre d'in intru că si d'in afara, lasandu inse a se vedé, că pareti esterni precum si cei interiori au fostu zugraviti cu chipuri de santi. Zidul se vede mai pretotindeni golu, éra la bolti se distingu nisce ole ingropate cu ipsosu in zidu, pre ale caror funduri se cunosc forte bine marc'a Moldovei, adeca zimbrulu-steu'a, duoi delfini si una femea. Aceasta beserică, in intregul ei, pare a nu fi incercat vre-una restauratiune radicala, de-si multu timpu a fostu parasita si supusa la vandalismulu paganilor, cari au petrunsu cu sulitile loru imaginile santilor. Se scie numai că pre la anii 1763 unu boeru, jignicerulu Ieremi'a Bahrinescu d'in Bucovin'a devenindu prin insuratore proprietari alu catunului Balinesci, a reparat acoperementulu si templ'a (catapetézm'a) acestei besericiei.

Clopotinit'a, rezimata pre patru pilastri de petra cioplita, d'asupr'a caror-a paretele se incovoe in arcu, este si ea zidita de caramida cu unghurile de pétra.

In interiorulu besericiei, in partea drepta a paretelui ce desparte chorulu de amvonu, se vedu zugraviti logofetul Ionu Teutu*) cu soci'a sa Margaret'a si cu fiii loru Petrascu, Ionu si Anastasia.

*) Despre portretul logofetului Ionu Teutu, zugravitu pre pareti besericiei de la Balinesci, vorbesce d. V. A. Urechia intr'una nota archeologica d'in Bulletinul lui instructiunile si publice pre 1865 si 1866, pagin'a 519, unde lu pune in comparatiune cu unu medalion sculptat ce represinta pre ilustrulu cronicariu, logofetul Mironu Costinu, si care medalionu se afla in Bucovin'a. D-lui se exprima precum urmeaza: „La beserică Balinesci, acum numai nisce ruine in Moldov'a, esiste, cum se scie, una

E O S T R A

Cercetări a supr'a asiediamintelor antice in România

(Urmare*)

II.

P la s'a C o s i u l e i. — D i m a c h e n i. — Luandu acum in cercetare monumentele d'in epoca mai apropiate, si anume d'in periodulu istoricu alu principatului Moldovei, cari se mai afu esistendu in districtul Dorohoiu, vomu avé mai antâiu de tote sè constatâmu, in raporturile archeologice locali, ore cari lacune, pr'ntre cari mai cu séma amu notatua degiá tacerea absoluta asupr'a besericiei St. Nicolae, zidita in tergulu Dorohoiu de Stefanu celu Mare: se crede că acestu Domnu a cladit pre Ezeru una móra, alu carei-a venit u erá inchinatul besericiei, si că in josu de Ezeru, pre mos'a Dimacheni, a inaltiatu acea Ezetura gigantică, ce porta si acum numele de I a z u l a l u i Stefanu Voda, si care la unu singuru locu are una ruptura, prin care trece ap'a Jijiei.

S ch i t u l u G o r o v e i u — Alta lipsa pre care avem a o regretă in dosarul districtului Dorohoiu este acea de discrieri a monastirilor d'in districtu; in adeveru ele sunt forte putinu numeroase, si s ch i t u l u G o r o v e i l u , situat in colnicele despu sudu-vestu de tergulu Dorohoiu, este celu mai insemnatu.

V a c u l e s c i i. — La resaritul de dinsulu, in Pa-lea-Cobilei, la unu locu ce se namescu acum Silișce-a-Vechia, si unde se dice că a fostu satu vechiu, se afla unu locu vechiu necultivat, care este unu vechiu cimitiru;

*) Vedi Nrii 125, 126 si 127 ai „Fed.”

fara cea mai mica pressiune d'in partea guvernului, intrunitu in unu locu scutit de ori-ce impregiurare, care aru poté influentiá a supr'a membrilor adunati, cu presiedinti alesi d'in sinulu seu, numai unu astu-feliu de congressu pote fi interpretale opinuii publice a romanilor transilvaneni, numai unu astu-feliu de congressu pote dà romanilor transilvaneni directiune in tienut'a loru; presupunendu inse că alegatorii la acestu congressu, invetiendu d'in trecuta, voru fi mai precanti, si se voru feri a alege totu omeni cu functiuni innalte, cari aru veni cu instructiuni in posunariu de la Pest'a, ori chiaru si de la Vienn'a, cä in diet'a de la Sabiu, pre timpulu lui Nádasdi-Reichenstein, ceea ce ni pote fi o scola pentru totu de-un'a, candu partea cea mai mare a dietei constá totu d'in omeni in functiuni innalte, caroru-a li erau gurile astupate cu decrete de denumire, si asié sub totu timpulu cátu tienù diet'a nu se potu formá o opositiune cátu de neinsemnata, tote mergau dupa cum se dictau d'in susu, fara a le impiedecá cine-va.

Dupa-ce comitetulu ad hoc d'in Sabiu cu intrebările adresate unor barbati ai nostri, d'in causa cä d'entre ecei-a cei mai multi nu au datu nici unu responsu, nu potu veni la o parere clara despre lips'a unei conferintie ori congressu, ci numai la o deductiune, care se poate explica si pro si contr'a, eu cu voi'a resuscitu aceasta causa, pentru cä, ventilandu-se pre calea diurnalistică, sè se clarifice ideele si sè-si pota dà parerile si cei neintrebati.

Eu, dupa cum mi-esprimau parere, si mai susu, sum de convingere, cä romanii, pentru cä sè-si ièe o directiune in tienut'a loru facia cu alegerile venitorie, au neincurgiurata lipsa de o intielegere, adunandu-se in conferintia ori congressu, numai persoanele d'in cari aru stå acea corporatiune sè fia effususu poporului romanu, manifestatu prin alegere libera; era in cátu se tiene de intrebarea, cä cine sè ièe intitativ'a, asiu fi si eu de parerea, cä intitativ'a ar trebuil sè o ièe comitetulu alesu in conferinti'a d'in Mercuria.

Cugetu, cä cu acestu articlu nu am calcatu pre viulu nemenu-a, pentru cä am desfasiuratu numai o parere individuala, de la care me potu si abate, daca cine-va me va convinge despre o cale mai salutaria pentru venitorulu natiunei romane.

Pre langa tote acestea inse asiu recumendá romaniloru procedur'a magiariloru descrisa la incepulumu acestui articlu!

Gr....iu M....i.

Illiad'a, in 21. dec. 1871.

Dle Red! Permiteti-mi a vi raportá ce-va imburatoriu d'intr'una comunitate romanésca, carea, lauda ceriului, in multe privintie pote emulá cu orasielele noastre de prin provincia.

Eri, in 20. a. l. c., adunandu-se bravii fruntasi ai Iladiei, vre-o' 20. la numeru, sub presiedinti'a interimale a subsrisului, s'au constituitu intr'una societate, alu acarei scopu, precum se pote vedé d'in §. 2. allu Statutelor ei, este: cä prin prenumerarea diuarielor romanesci de o parte, sè se spriginesca literatur'a nostra; era de alt'a, cä prin lectura, conversari seriose, petreceri innocente, si prin imparatesirea ideelor, sè se nobleteze mintea si anim'a membrilor ei.

In peristilu se afla diece morminte, cari se credu a fi boltite; siepte sunt spre resarit, acoperite cu lespedi de petra cioplita, in lungime cä de 1 si diumetate metru, si gravate cu inscriptiuni slavone; acelea sunt mormintele lui Ionu Teutulu, alu societ' sale si ale cinci fi ai loru. Cele-l-alte lespedi mormentale, d'in cari un'a este de omu mare, era doue de copii, stau in urm'a acestorua spre apus, asemenea acoperite cu inscriptiuni slavone.

Se dice, cä sub beserica s'ar' fi afiandu una ascundie-

zugravela a fresco d'in secolulu alu XV-lea, representandu pre logofetulu Ionu Teutu si pre soci'a sa, titorii acelei beserice. Daca amintescu aceasta zugravela este spre a areta, cä afiama intre portretele lui Teutu si Mironu, unele asemnari estraordinari in costumu si posa, si multe chiaru si in fisionomie. In adeveru la ambii afiama acelu-a-si superbi costumu venetianu, in acelu-a-si modu brodatu, asié cä amu fi autorisati a conchide, cä acestu costumu era ceea ce amu poté numi adi o uniforma, uniform'a de Logofetul mare.

Portretul lui Teutu, fiindu cu colori, bine amu poté stabili si colorile costumului lui Mironu. Asié culotii la Teutu sunt caramidi, hain'a de desub rosia deschisa si cu capetele hrodute de cacom; cingutoreu cu pastale, care aceste numai diferesc ce-va la ambele portrete ce comparamu. Pre d'asupr'a unu felu de mant'a cu manecile despicate, cu guleru de blana de samura. Colorea stofei avutu brodata cu auru, este la Teutu albastria. In capu unu tocu cu borduria de auru in arcade.

Comparandu ambele portrete d'in privirea fisonomiei, se vede indata predominandu acelu-a-si tipu, acelu-a-si nasu prelungitul si acvilinu, acelea-si sprincene largi si formandu arcade bine desemnate; barba marieica, desa, copernindu multu buzele; plete lungi pana la umeri. Diferinti'a cä si unica este, cä Mironu are mustatie mari si plecate in josu, si Teutu le are mai pucine si intorse in susu. In fine corpulu acestui-a se vede a fi fostu mai pucinu voluminosu.

Dupa ce s'a citit, desbatutu si acceptat projectul de Statute presentatul di subsrisulu, numai de cátu s'a purcesu prin votisare secreta, conformu statutelor, la alegerea oficialilor societatii. Resultatulu eurmatoriul: presiedinte fu alesu D. Parochu Ionu Vulcanu, secretariu d. Dimitriu Lintia docente rom., cassariu d. Davidu Rungaciu, comerciant, era bibliotecariu d. losifu Anu' a teogu.

Societatea estu-modu constituita, se luă conclusulu:

a) Cä d'in patri'a nostra sè se prenumere diuariile: „Federatiunea „Albin'a“ „Familia“ si „Gura-Satului“, era d'in scump'a Romania, deccamdata, amesuratul poterilor materiale ale societatii, numai „Romanul.“

b) Cä sè potemu corespunde lipselor mai urgenti ale societatii s'a decisu, cä membrii actuali ordinari sè-si respunda rat'a loru lunaria de 50 cr. v. a. anticipative pre trei lune innainte.

c) S'a concretiutu membrilor Efremiu Corcanu, Sima Lazaru si Adamu Stanila, cä acesti-a pana in 1. jan. 1872., candu societatea si-va incepe activitatea, se inchiriez spre scopurile societatii unu localu coresponditoriu scopului.

D'in aceste se pote vedé, Dle Red., cä prin unire si in tielegere fratiesca, cari ar' trebuil sè domnesca in ori ce communa, nòe ni-a succesa a infintiá casina in comunitatea noastră.

Astu de interes u a publicá paragrafi ultimi d'in statutele noastre:

§. 21. Societatea d'in prisosintiele sale va imparfi la finea fia-carui anu ajutorie filantropice si nationali.

§. 22. Candu societatea se va disolve, tota avereia ei va trece in folosulu teatrului nationalie infintiandu.

Si acum me adresez d'in nou cätra acei-a d'entre stimati comembri, caroru-a parendu-li-se prea mare tasa de 50 cr. v. a. la luna, erau de opinionea cä sè nu contribuim nece mai multu nece mai pucinu, de cátu numai cátu se recere cä absclutu de lipsa spre acoperirea speselor societatii, si li respondu, cä in atare casu tiner'a nostra societate nu ar' poté sè prosperaze nece de cátu, nu ar' poté corespunde salutarielor scopuri ce si-a propusu, ma' nice nu ar meritá numele de societate.

Fia, cä numerulu membrilor ei sè se urce cátu de tare, cä d'entre acesti-a conformu §. 4. lit. a. d'in statute, pre langa depunerea summei de celu pucinu 20 fl. v. a. sè potemu numerá cátu de multi membri fundatori si ajutatori, ba e detorinti'a fia-carui-a d'in noi cä sè contribuim in ori ce modu posibile la promovarea intereselor societatii noastre, la crescerea averei ei, cä-ce numai asié va poté trage ce-va folosu d'in intreprinderile noastre si Natiunea, carea de la noi accepta sapte, era nu vorbe góle.

Ionu Vulcanu,
preotu rom.

Chechisiu, (Comit. Doboc'a), in dec. 1871.

Dle Red.!*) De ora ce D. preotulu nostru Manasse Prodanu fu atacatu, de cätra Ilie Suciu in Nr. 114 - 446.

*) Publicam a acesta rectificare intocmai fara a altera originalitatea stilului, eliminandu numai cäte una esprezivitate vatematorica. Red.

tore in care stau mai multe obiecte pretiose, dara intrarea si a fostu cunoscuta numai de unu omu betranu, care a incetatu d'in viet'i a asta-di.

Gu tote cä beseric'a logofetului Teutu de la Balinesci este tare stricata, dara inse totu se mai face serviciul divinu intr'ins'a; ea ar' poté exister inca multi secoli, de i s'ar' face una reparatiune; altu-felu in curundu pote devenu o adeverata ruina.

Despre cladirea besericiei de la Balinesci vorbesce si cronicarulu Mironu Costinu (Letopisstie tierii Moldovei, publicate de d. Cogalniceanu, tomulu I. p. 146) la domni'a lui Bogdanu-Voda, fiului lui Stefanu-celu-Mare, Eta cuvintele chronicarului:

,Bogdanu-Voda, daca a statutu Domnu, a socotit u an-taiu sè si-intaresca lucrurile cu megiasii si sè si-areta nume bunu. Pre invetiatur'a tateneseu lui Stefanu-Voda, transmitu-a la Imparatulu Turciloru pre Teutulu logofetulu celu mare cu slugitori, pedestrime, darabanti, de au dusu birulu, diece pungi de bani, si s'au inchinat cu tota tierra la Sultanulu Suleimanu, Imperatulu Turcescu. Era Imperatulu de bucuria mare, cu dragoste i-au primitu, si au daruitu toti banii Teutului logofetului celui mure, si i-a adresu in tierra si s'au apucat cu acei bani de au zidituna iscusita beserică in satu in Balinesci pre Siretu, in tienutulu Sucevei (acum'a in Doroholii), care traieste si pana asta-di.“

Logofetulu Ionu Teutulu a fostu si fundatorele unei alte besericice, inchinata Santului Nicolae, precum si cea de la Balinesci. Principele Dimitrie Cantemiru ni spune, in-tr'u nota consacrata acestui invetiatu si iscusitul ministru alu domniei Moldovei, cä elu a zidit in Constantinopole palatul Moldovei, ce se numia Bogdan-Sarai si intr'insula o beserica sub patronajulu Santului Nicolae. (Geschichte des Osmanischen Reiches. Hamburg 1841 p. 379).

D'in colectiunea de anecdoti a lui Ionu Niculie, cu-

oct. an. 1870. (Vai, cä tardu v'ati desceptat! R.) allu acestei pretiuite foie, cä aru fi seversitu nescse lucruri urite; — ve rogămu sè binevoiti a publicá in aceea-si mareta**) foia urmatoru pre drepta escusatiune, si anumitu:

1. Demnulu nostru preotu Manasse Prodanu, a mos-tenit numele de Prodanu, si nu de Kozaku, de la parintii săi, acësta se pote vedé d'in tote protocoole si scrisorile subscrise si edate de reposatulu seu parinte ori in ce pri-vintia.

2. E neadeveru, cä dora preotulu nostru s'ar' fi hirotonit cu docaminte mincinose; fiindu cä d'insulă au frequentat scolele necessarie, spre acestu santu scopu, d'in care tote au reesit celu d'antai eminentu, precum acësta se pote vedé d'in Archivulu clericalu d'in Sabiu, etc., si apoi s'a hirotonit de preotu in an. 1863, 9. martiu, si in an. 1860, dupa cum detractorul Ilie Suciu au arestatu.

3. Atacu nespusu e acelui-a, cä dora preotulu nostru aru fi maltratatu pre parintele seu, pana si-aru fi datu su-fletul in manile creatorului; — cä scimu si marturismu de la micu pana la mare, cu veciui si straini, cä preotulu nostru s'a arestatu si a fostu cu cea mai infocata iubire cätra parintele seu, si i-a implinitu tote lipsele cä celu mai demnu si dulce fiu seu, pana candu Domnedieu au voitul a-lu chiamá d'in lumea acësta dupa unu morbu de 10. septembrie.

4. Atacu neadeveru spuscatu e si acelui-a, cä preotulu nostru ar' fi stricatu cas'a cantorală; ci curatorii besericiei, d'in cauza cä cas'a a fostu in cea mai mare ruinare, ce vedientu cantorele, voindu a-si pastră viet'i a, a parasit-o si apoi lemnele s'au intrebuintat spre repararea edificiilor parochiale, dar' preotulu nice man'a nu si-a pusu pre elle.**

5. Assertiune falsa e, cä d'in vin'a preotului s'ar' fi ruinatul scol'a comunala; ci cauza acestei ruinari a fostu edificatiunea ei cea mestecata cu fratii magiari, carea prin acësta a devenit sub duoi stapani, si asié cu tote cä preotulu nostru a facutu totu ce a potutu spre cuprinderea ei, numai pre partea noastră, nu i-a successu nemic'a, pana acum'a candu „asié ruinata“ cu greutatea cea mai mare, cu energiosulu nostru preotu in frunte, — o amu cuprinsu numai pre partea noastră. (Dieu, mare triumfu ati reportatu, cuprindindu ruinele parasite! Red.) Ce se atinge de petrite de la morminte, nice in minte nu i-a venit u le instraină, ba inca preotulu nostru si eu de a sil'a (!) ne a scosu la repararea mormintelor stramosesci si ingradirea cinterimului besericescu.

6. Cä preotulu ni-au fostu invetiatori e dreptu, in 3 ani, in care timpu cu atât'a energia si zelul ni au invetiatu prunci, incatul toti sciu celi, scrie, armatica, gramatica etc., etc. (Acësta a trebuit cä este cea mai invetiată comunitate in totu Ardelulu. R.), acësta se vede de acolo, cä 2 prunci de sub invetiamentulu s'au tusera primiti in a 2 classe normala in Nasaudu.

7. Cä au facutu juraminte mincinose e neadeverul celu mai reutaciosu, fiindu-că preotulu nostru se feresce si

*) Mai slabiti cu epitetele magulitorie, cä-ci si făra de acestea am datu si dămu totu deaun'a locu de aperare celor attacati. Red.

**) D. Corresp n'a dîssu cä D. parochu ar' fi caratu lemnele cu man'a sa, adeverul inse recunoscutu si de DV. este, cä d'in cas'a cantorală s'a caratu lemne spre repararea edificiilor parochiale, in locu d'a se repară scol'a. Red.

noscuta sub titlu de „Una sema de cuvinte. etc. (Letop. tier. Mold. T. II. p. 199) afiama era, cä Teutulu fusese dăruiit de cätra regale Poloniei, atunci candu elu a încheiat pacăea si Stefanu-Celu-Mare alu Moldovei (7009—1501) cu mai multe sate la marginile, punendu-li otaru riulu Cîrimisiu, adeca „Campu-Lungu, Rusesci, Putia, Restocele, Vîjniția, Ispasulu, Mili'a, Vilavcea, Carapulu, Zamostia si Voloc'a.“

Morteau logofetului Ionu Teutulu s'a intemplat la anulu 7019 seu 1511 de la Christosu, dupa chronic'a lui Mironu Costinu (Let. tier. Mold. T. I. p. 151.)

D'in confruntarea acestor deosebite date, trebuie să conchidem cä, daca in adeveru inscriptiunea besericiei de la Balinesci porta létulu 7007, adeca 1498, Mironu Costinu a comis un erroare discundu cä logofetulu Teutulu ar' fi claditul cu darulu ce a primitu de la Sultanu; cä-ci acelu daru, daca este adeverat, nu i-a venit de cátu cu trei-spre-dieci anni in urma, adeca chiaru in anulu candu elu a reposat. Este mai probabilu, cä Teutulu sè fi consacratu acei bani la cladiru palatulu Moldovenesc si besericiei S. Nicolae d'in Constantinopole, despre care vorbesce Cantemiru.

Una alta eroare comisa de Mironu Costinu si repetata de principale Cantemiru, se vede in numele Sultanului, cu care a tratatu Bogdan-Voevodu si Teutulu; acestu-a trebuie sè fi fostu Baiazu II, care a imperatru pana la 1512, in vreme ce Soleimanu-celu-Mare s'a urcatu pre tronu abie la 1520. Cerseiari mai rigurose prin inscriptiunile murale si tumulare de la Balinesci aru poté, credem, sè elucideaza una parte d'in aceste confusiuni de date.

Nicolae Balcescu a publicat in Magasinulu istoricu pentru Daci'a, t. I., 153, una mica biografie a logofetului Ionu Teutulu. (Finea va urmă.)

s'au ferit, d'in pruncia de juraminte, si nu credem, nice este vre-unu archivu séu protocolu in tota Europ'a, că dora preotulu nostru ar' fi juratu, séu ar' fi pusu pre cine-va së jore; afara de archivulu episcopal, la care a jurat cu ocasiunea hirotoniei.

8. Că si-a cumpérat pamenturi pre banii, ce se aduna in fondulu scolei, ne mirâmu de ratecitu lu ce nasu a scrisu, si a indrasnitu a scrie, candu noi pre tempulu, candu a inceputu demnulu nostru preotu Manasse Prodanu a purtă cărm'a preotiei, nu aveam nice unu cruce in cass'a besericei séu a scolei, si asta-di, multiamita Creato-relui, că ni-a tramsu unu parente energiosu, carele ne-au redicatu d'in stadiulu celu amarit, si ne aduse de avemu scola „de-si cam ruina-ta“ dara propria, ograd'a eclesie patentata, 2 isvore de venite pentru scola si bescrica, si in fine unu capitalu de 200 fl. v. a.

9. Că amu trecutu 65 familiile la unire si unu fumu stricatu — că-ci pre noi ne-au insinuat la unire, fara sci-re si invirea nostra; ceea ce audindu noi, numai decât amu stavishu acestu fumu iubindu-ne insutitu legea si bescrica nostra; afara de „Ereticul“ (!) Grigore Lepusianu, carele inca s'a intorsu. (Adeca s'a desereticitu.)

Acésta escusatiune fu atât d'in partea nostra, cătu, credem, si d'in partea onorab. investigatiuni d'in 14. ianuaru 1871, in acesta privintia esmisa, substernta in 7. maiu a. c. Inalta Prea S. Salle Parintelui Archi-Episcopu si Metropolitul Andrei B. de Siauguna, carele a primi-to-o de a sa (?!) Red.) numai sub acea conditioane, că sè o publicam si in pretiuitulu diuariu „Federatiunea“, unde au essit atacurile, contra nevinovatului nostru preotu Manasse Prodanu.

Ne rogâmu dara, Dle Redactore, să binevoiti a primi si publică acésta escusatiune, fiindu-că preotulu nostru nu e acela pre carele lu judeca lumea, in urmarea atacurilor edate de Ilie Suciu, ci unul, precum a fostu in scole, asie si acasa, d'intre cei mai energiosi si eminente preotu aducandu-ni la inflorire scol'a si bescrica de candu se alia in comun'a nostra.

(L. Sigillului parochiale) Nicolau Lepusianu, Nicol. Vulpe, Constantin Bercini, Ionu Ionutiu, Sim. Siutea, Dem. Horg'a, Ionu Olteanu, Tanase Dombi, Ionu Almade, Ionu Siuteu. Membri comitetului bescricesc gr. or. d'in Chechisius. Subscritoriu de nume: Grigoriu Vulpe.

A p e l u

In cau'sa „Stenografului romanu.“

Redactiunea „Stenografului romanu“ facia cu rezultatu neindestulatoriu, obtinutu pâna acum in urm'a „Apelului“ ei, se vede silita a dechiară, că aparinti'a foiei scientific „Stenograful romanu“ depinde numai de la imbraciarea caldurosa si de la spriginulu materiale alu on. publicu romanu; că ci ne-avendu „Redactiunea“ unu capitolu anumit pentru intemearea si sustinerea foiei anuntate, nu-i stă mai multu altu ce-va in poterea sa de cătu una insufisare mare si curata pentru propagarea unei arte atât de comunu folositoria. Ea este si va fi totu-de-un'a gag'a a face ori-ce sacrificie posibile pentru realizarea projectului seu.

Apelam deci inca o data cătra intileginti'a romana, că sè-i vina intrajutoriu, pentru a poté incepe cătu mai curundu cu edarea „Stenografului romanu.“

Redactiunea nu astépta „msi“ de abonanti; ea este de-o-cam-data multiamita cu vr'o 2—300 abonamente, cari aru acoperi spesele imprimarii, fiindu convinsa, că numerul abonantilor se va immulsi in data dupa aparinti'a numerilor d'antaiu.

Pentru a inlesni si celor mai nemidilociți abonamente, Redactiunea deschide abonamente si pentru unu semestru ($\frac{1}{2}$ anu) cu 3 fl. v. a. pentru Austri'a, si 8 franci pentru Roman'a, si acorda toturor Dloru colectanti, că si particularilor, la cete 5 esemplarie unu esemplar „gratis.“

Redactiunea nu voiesce a face prin publicarea foiei una speculatiune pentru a-si cascigá avere, ci ea doresce, a creá unu organu scientific si instructiv pentru propagarea artei, devenita una necesitate urgenta in timpulu present, si cu multu mai necessaria pentru venitoriu.

Fratilor! Nu asteptati, pâna ce va devensi necesitatea artei acestei-a si mai urgenta, că sè nu fie poté pre tardiu!

Vien'a, 13/25 decemvre, 1871.

Redactiunea
„Stenografului romanu“
(Vien'a, III. Matheusgasse Nr. 9., I. 8.)

VARIETATI.

** (Adress'a de incrédere) data contelui Hohenwart din partea natiunei slovene. Dle conte! Daca natiunea slovena, apesata de varie nedreptati politice a pututu nutri candu-va vre-o sperantia, d'a poté ajunge la dieputurile sale si la finea sufferintelor de atâta-a ani, apoi de sucaru a avutu motive de a face acésta in unu momentu,

in care a aparatu pre orizontulu politicu una stea, d'in care a lucit uonestitatea si nesunti'a adeverata pentru a desparti aerulu necuratul de celu sanatosu si d'a face sè resara una di mandra si serina. Acésta stea, care de ani a fostu necunoscuta in Austri'a, ni s'a ivit u in person'a Vostra si a ministeriului onestu alu Vostru, care cu tota franscheta, onestitatea si resolutiunea s'a apucat de maretia opera d'a face adeveru d'in cuvintele monarcului: „Faceti pace cu poporele mele.“ Amu dîsu „una stea de ani ne-cunoscuta“ si acésta nu fara causa, că-ci pâna atunci nici una voea nu s'a audit u in metropolea Vien'a, care ar' fi svatuitu una intilegere onesta cu poporele austriace. Spirite nechiamate, intrebuinti tota influinti'a Vostra, au pre-judecatu nesuntiile Vostre si prin abusarea de acésta influintia au pusu stavila victoriei, adeverului si dreptati. Natiunea slovena inse este convinsa, că impacatiunea si opera Vostra asjè mandru inceputa, cătu de curundu va deve-ni adeveru si că locul natale alu Vostru va accepta dîle si mai fericite. Pentru ace'a grabim u d'impreuna cu nationea intrega slovena, a vi esprime, d'in libera vointia, in-crederea nostra. Gloria si onore conducatoriului ministeriului onestu.

** (Raritate,) — si nu prea. Red.) Intr'o comună de pre malulu stangu allu Somesului, comitatul Satu-Mare, duoi parinti negriciosi la facia, si inca cam biuisoru, au nascutu trei fii, d'intre cari unul e negru că unu harapu, era cei-lalți doni sunt belli (blondini.) Se cere pare-ra mediciloru, cari aru scf esplică acésta metamorfose a naturei. — G. S.

** (D'in Bucuresci.) Nou'a lege bescricesc a trecutu si prin senat si s'a acceptat. Monopolul de trutunu inca s'a votatu si introdusu de nou, si se va esarendă pre 15 ani; oficialii arendatorelui potu sè fia numai crestini si romani. La ordinea dîlei sunt proiectele de legi despre esarendarea salinelor si a vamelor.

** (Bieltele oitie!) Unu pastoriu de oi, dupa ce s'a implutu bine de beutura, s'a dusu la turma de oi pre campu, că se schimbepre sociul seu sè vina a casa, era elu sè remana la oi, precum s'a si intemplatu; dara beatulu, dupa ce se departă sociul seu, a datu oile pre o gaura cu padure si cu unu parfu aduncu, apoi s'a culcatu, si ce s'a intemplatu? au venit u una lupoe cu patru pui ai ei, mari pui, si au luat u turma d'apoi si au alungat-o in tote laturile, cătu au implutu lumea cu elle, pâna prin satele vecine. Copsi'a, Rihisidoru, Magariu si căte paduri in giuru, tote au fostu pline de oi, si pre parilu celu aduncu s'a afiatu preste 50 de oi morte si sdrobite, care cu gutulu ruptu, care cu burt'a rupta, care cu picioarele rupte, care preserite, incătu erau numai felse de felie de prescriiture pre bietele oitie. Ser'a, in diu'a urmatoria, s'a dusu sociul seu le turma, că sè vedea de oi si gasi pre beatulu sociu alu seu numai cu vre-o căte-va oisi de departe l'a intrebatu „Bade Nône! dar' unde-su oi, le?“ Ellu respunse „au nu le vedi?“ „Nu le vedi tote“ — replică treadiulu — „unde e fruntea oilor, mediu-loculu si cod'a, cutare si cutare oi alle stapaniloru nu-su, blemu sè vedem u pre unde ai fostu cu elle?“ Si se dusera si le gasira că vai de elle, si numai decât s'a desbatu beatulu — si asie fu petrecani'a loru. — Bertanu, Miercuri, in 17. noemvre, 1871. Subsemnatu: Patriciu Floria, membru d'in comitetul orasului.

(Aici se poate aplică bine cantecele ciobanului:

„Vere lufe, dulcuitu vere!
Nu mi-ai vez'tu oile melle?
„De vediutu nu ti-le am vez'tu,
Dar' de'ntorsu ti-le-am intorsu“ . . . Red.)

** (Statistica) Europa, carea inainte de resbelulu intalianu d'in 1859 numeră 56 state, asta-di, dupa disparitiunea statelor mice italiane si germane, are numai 18 state nedependinte, tote la olalta cu unu territoriu de 179.632 mile patrate si cu una poporatiune de 300,900,000 suflete. D'in acestea Germania are 9.888 mile patrate cu 40,106,900 locuitori, prin urmare abie cuprinde a optu-spre-diecea parte d'in intregu territoriu si cu ce-va mai putinu de a sieptea parte d'in numerulu poporatiunii acestei parti de pamentu. Statele mai mari europene, si a numit u cele ce au preste 25 millione locuitori, sunt: Russi'a cu 71 milioane, Germania cu 40 mill., Franci'a cu 36 $\frac{1}{2}$ mill., Austri'a cu 36 mill., Anglia cu 32 mill. si Italia cu 26 $\frac{1}{2}$ millione; prin urmare ele formeaza cu cele 244 millione locuitori ai loru $\frac{1}{3}$ parte d'in intreg'a poporatiune europeana, pre candu mai inainte cu unu seculu, si anumit u inainte de impartirea Poloniei, poterile mari formau cam diumatate d'in poporatiunea de atunci a Europei, carea facea 160 millione, si anume: Russi'a 18 mill., Austri'a 17, Prussi'a 5, Anglia 12 si Franci'a 26 millione, la olalta cam preste 80 millione. — Dupa confessiuni, Europa numera 148 mill. rom.-cat., d'intre cari pre Franci'a cadu 35 $\frac{1}{2}$ mill., pre Austri'a 28 mill., pre Italia 26, pre Ispania 16, pre Germania 14 $\frac{1}{2}$ millione; mai departe 70 millione crestini greco-orient, d'intre cari in Russi'a sunt 54 mill., in Turci'a 5, in Romani'a 4, in Austri'a 3 mill. etc.; si 71 millione protestanti, d'intre cari pre Germania cadu 25 millione, pre Anglia 24, pre Svedia si Norvegia 6 $\frac{1}{2}$, pre Russi'a 4 si pre Austri'a 3 $\frac{1}{2}$ millione. Jidovi sunt de toti in Europa

4,800,000, d'intre cari Russi'a numera 1,700,000, Austri'a 882,000, Ungari'a 1,300,000 si Germania 500,000. — Dupa natiunalitati, Europa numera 82,200,000 slavi, d'intre cari in Russi'a sunt 51. mill. russi si ruteni, si 4,700,000 poloni, in Austri'a 16 millione, intre cari 2,380,000 poloni, 6,700,000 cehi si 4,200,000 serbi. In faci'a celor 82 millione de slavi stau 97,500,000 romani si 93,500,000 locuitori de rass'a germana, intre cari 55 millione sunt nemti. D'intre cesti d'in urma Germania numera 36 $\frac{1}{2}$ mill., Austri'a 9,160,000, Belgia 2,611,000, Elvetia 1,838,000 si Russi'a 1 millionu.

** (Donu pre serbatorile craciunului) Iupentru chiorenij Audfmu, că in urm'a recomandarii dlui Ujfalussy, amicu bunu alu mamaligarilor, dlu ministru de interne Tóth a numit u Földváry, nu scimus d'in care coltiu de lume, de capitani supremu alu districtului Chiorului. E de insemnat, că downii de la po-tete sciu de minune respecta legea de natiunalitate, creata de ei insi-si.

** („Ostasi Vestu.“) Sub acestu titlu va apări in Vien'a, de la 1 ianuaru 1872, una foia mare federalistica, carea va reprezentă interesele generale politice, nationale si economice ale semenilor slave si romane, precum si ale acelor germani ai Austriei, cari vedu unic'a sal-vare a monarciei in principiele federalismului. Foia acésta apare, pre fia-care dî, in limb'a germana si costa d'impreuna cu portulu postalu: pre siese lune 8 fl., pre trei lune 4 fl., pre luna 1 fl. 40 cr. Banii sunt de a se tramite d'a dreptulu la redactiunea foiei, Vien'a, I. Schottenring, Nr. 8. — Atragem u atentiu on. nostru publicu a supr'a acestui diuariu.

Sciri electrice.

Zagrabia 27. dec. Mrazoviciu, Cresticiu, Racki, Voncina si Iachiciu plecar aasta-di la Vien'a spre a confera cu Lónyay. „Obzor“ demintiesce, că partita natiunale ar' fi cerutu aceste conferintie si protesteza contr'a collucarii contelui Ladislau Pejaceviciu la actiunea de impacatiune.

Bucuresci 27. dec. Camer'a a inceputu desbaterea generale a supr'a cestiunii calii ferate. Ministrul presiedinte face cestiune de cabinetu d'in respingerea projectului guvernialu.

Vien'a, 29. dec. In a dou'a conferintia de asta di cu deputatii croati s'u presintat ucerile acestorui-a. Lónyay le va presinta Majestatii Sale; manu va urmă a trei-a consultare si la incepantu lunei venitorie una conferintia comună a natiunilor si uniunilor.

Rusticu, 29. dec. Aici se intempla escese revoltatorie d'in partea militiei. Sultanul se tramitu nenumerate plangeri contr'a discipline cu totulu disparuta in armata.

Bursa de Vien'a de la 29. decembrie, 1781.

5% metall.	60.70	Londra	117.20
Imprum. nat.	70.40	Argintu	116.60
Sorti d'in 1860	103—	Galbenu	5.51
Act. de banca	822.—	Napoleond'or	9.30 $\frac{1}{2}$
Act. inst. cred.	327.90		

Mai multe mori de frante de aici au cadiutu sub concursu, in urmarea caruia in negocie a intrevenit panica mare, si mesur'ade grău a scadiutu in pretiu cu 50 cr. Se accepta cu incorcadare mare regularea acestei crise.

Propriet., edit. si red. respundet.: ALES. ROMANU.

Sifilitic'a si impotentia,

fia vechie séu de curundu nascute, se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. L. Brnstor, Pest'a, strad'a idoliloru Nr. 6, etagiul II., usi'a nr. 15. de la 2—6 ore dupa media-di.

Acesta morburi se trateaza a dese ori in modulu cel mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acésta se face numai spre ajungerea unui rezultat momentanu. Pacientii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu séu mai tardu in morburile cele mai infrosciate, incătu inca in aduncatele betranete voru avé, dorere, a suferi greu de consecintie acéstei tratari usioare si superfciale. Scutu contr'a acestorui felii de pericule ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindeca dorerile cele mai inyechite, ci efectulu lui este asie de binefacitoriu, incătu nu lasa nice cea mai mica temere de urmări rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de tienutu.

(5-12)